

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 czerwca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Kala (przewodniczący)

SSN Zbigniew Puskarski (sprawozdawca)

SSN Andrzej Stępka

w sprawie **O. K.**

skazanego za czyn z art. 178a § 1 k.k. w zw. z art. 178a § 4 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

na posiedzeniu w dniu 26 czerwca 2025 r.

kasacji Prokuratora Generalnego wniesionej na niekorzyść skazanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Myszkowie

z dnia 8 stycznia 2025 r., sygn. akt II K 579/24

**uchyla zaskarżony wyrok w części, w jakiej zawiera orzeczenie o
przepadku na rzecz Skarbu Państwa samochodu marki F. o nr rej.
[...] (pkt 5 wyroku) i w tym zakresie przekazuje sprawę do
ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Myszkowie.**

Zbigniew Puskarski

Dariusz Kala

Andrzej Stępka

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Myszkowie wyrokiem z dnia 8 stycznia 2025 r., sygn. akt II K 579/24, uznał O. K. za winnego tego, że w dniu 23 maja 2024 r. w M. woj. [...], znajdując się w stanie nietrzeźwości stwierdzonym badaniem na urządzeniu kontrolno-pomiarowym wskazującym w pierwszej próbie 0,86 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu, prowadził w ruchu lądowym samochód osobowy marki F. o nr rej. [...], będąc uprzednio prawomocnie skazanym za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości i w okresie obowiązywania zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych, orzeczonego wyrokiem Sądu Rejonowego w Zawierciu z dnia 13 października 2022 r., sygn. akt II K 773/22, na okres 3 lat, tj. czynu z art. 178a § 1 k.k. w zw. z art. 178a § 4 k.k. i za to wymierzył oskarżonemu karę 3 miesięcy pozbawienia wolności, zaliczając na jej poczet okres jego rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie od dnia 23 maja 2024 r. od godz. 05:00 do dnia 24 maja 2024 r. do godz. 14:37. Na podstawie art. 42 § 3 k.k. orzekł wobec oskarżonego zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych dożywotnio, a na podstawie art. 43a § 3 k.k. świadczenie pieniężne w kwocie 10.000 zł na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej. W pkt 5 wyroku na podstawie art. 178a § 5 k.k. w zw. z art. 44b § 1 k.k. orzekł przepadek na rzecz Skarbu Państwa samochodu marki F. o nr rej. [...], wskazując, że stanowi on własność oskarżonego. Nadto obciążył oskarżonego kosztami sądowymi.

Wyrok ten bez postępowania odwoławczego uprawomocnił się w dniu 13 lutego 2025 r.

Kasację od opisanego wyroku wniósł Prokurator Generalny. Na podstawie art. 521 § 1 k.p.k. zaskarżył wyrok w zakresie zawartego w pkt 5 jego części dyspozytywnej rozstrzygnięcia o orzeczeniu przepadku pojazdu mechanicznego, na niekorzyść oskarżonego O. K., zarzucając „rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisu prawa karnego procesowego, a mianowicie art. 366 § 1 k.p.k., polegające na zaniechaniu wyjaśnienia wynikających z akt postępowania wszystkich istotnych okoliczności sprawy, dotyczących prawa własności oraz stanu technicznego pojazdu mechanicznego marki F. o nr rej. [...] wg. stanu na dzień popełnienia przypisanego oskarżonemu czynu zabronionego oraz na dzień wyrokowania w sprawie, w konsekwencji czego, z rażącym i mającym istotny wpływ na treść orzeczenia naruszeniem prawa materialnego, tj. art. 44b § 1 i 2 k.k. w zw. z

art. 178a § 5 k.k., orzeczono na rzecz Skarbu Państwa – w związku ze skazaniem O. K. za popełniony przez niego występki kwalifikowany z art. 178a § 4 k.k. w zw. z art. 178a § 1 k.k. – przypadek wskazanego pojazdu mechanicznego, w sytuacji gdy nie stanowił on wyłącznej własności wymienionego, w konsekwencji czego, przy prawidłowym zastosowaniu dyspozycji art. 44b § 2 k.k. – przy jednoczesnym uznaniu, że nie zachodzą określone w art. 44b § 5 k.k. okoliczności, tj. orzeczenie przypadku nie jest niemożliwe lub niecelowe z uwagi na utratę pojazdu przez sprawcę, jego zniszczenie lub znaczne uszkodzenie – w miejsce przypadku pojazdu mechanicznego powinien zostać orzeczony przypadek jego równowartości”.

Podnosząc powyższe, Prokurator Generalny wniosł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części, a mianowicie w zakresie zawartego w pkt 5 rozstrzygnięcia w przedmiocie orzeczenia przypadku pojazdu mechanicznego i przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi Rejonowemu w Myszkowie do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Prokuratora Generalnego jest oczywiście zasadna, a wobec wniesienia jej z zachowaniem terminu, o którym mowa w art. 524 § 3 k.p.k., mogła zostać uwzględniona w całości na posiedzeniu bez udziału stron.

W skardze trafnie podniesiono, że zaskarżony wyrok został wydany z rażącym naruszeniem przepisów wskazanych w zarzucie, co miało istotny wpływ na jego treść oraz że orzeczenie przypadku pojazdu, o jakim stanowi art. 44b k.k. i powiązany z nim art. 178a § 5 k.k. (przepisy te obowiązują od 14 marca 2024 r.), możliwe jest jedynie wobec sprawcy będącego wyłącznym właścicielem tego pojazdu. Wynika to z art. 44b § 2 k.k., który stanowi m.in., że jeżeli w czasie popełnienia przestępstwa pojazd nie stanowił wyłącznej własności sprawcy, orzeka się przypadek równowartości pojazdu. Obliguje to sąd orzekający do zebrania pełnych informacji w tym zakresie, czego zabrakło w niniejszej sprawie. Tymczasem, jak to zaznaczono w kasacji, „prawo własności przedmiotowego pojazdu nie wynikało z żadnego urzędowego dokumentu, zaś z treści załączonych do akt sprawy notatek urzędowych odnotowano zasadniczo odmienne w tej kwestii ustalenia”. W notatkach urzędowych sporządzonych w dniu 23 maja 2024 r. podano, że właścicielem samochodu marki F. o nr rej. [...] jest L. S., której przekazano pojazd po zatrzymaniu O. K. (k. 1, 31 akt sprawy), z kolei w notatce urzędowej z dnia 29 sierpnia 2024 r. wskazano, że

samochód ten jest własnością O. K. (k. 69). Natomiast na etapie postępowania wykonawczego do akt sprawy dołączono pismo Naczelnika Urzędu Skarbowego w M., który poinformował, że „samochód osobowy F. nr rej. [...] zgodnie z informacją z Centralnej Ewidencji Pojazdów i Kierowców jest własnością innej osoby niż wskazana w sentencji wyroku, ponadto właściciel wyrejestrował pojazd 17.06.2024 r. przekazując go do demontażu” (k. 114).

W kasacji słusznie też wskazano, że Sąd meriti nie tylko odstąpił od poczynienia ustaleń co do prawa własności pojazdu, ale też zaniechał rozważenia kwestii jego stanu technicznego. O. K. został poddany badaniu na okoliczność stanu trzeźwości w związku ze zdarzeniem drogowym, w trakcie którego prowadzony przez niego samochód został poważnie uszkodzony, co wynika z protokołów oględzin (k. 34-36 akt sprawy) i dokumentacji fotograficznej (k. 55-59). Należało mieć to w polu widzenia, skoro art. 44b § 5 k.k. stanowi, że przepadku pojazdu mechanicznego oraz przepadku jego równowartości nie orzeka się, jeżeli orzeczenie przepadku pojazdu jest niemożliwe lub niecelowe z uwagi na jego utratę przez sprawcę, zniszczenie lub znaczne uszkodzenie. Jest prawdopodobne, że odnosi się to do przedmiotowego F., skoro w piśmie Naczelnika Urzędu Skarbowego w M. jest mowa o przekazaniu pojazdu do demontażu. Zatem i tę kwestię Sąd powinien wyjaśnić przed wydaniem wyroku.

Zaistniałe uchybienia były rażące i mogły mieć istotny wpływ na treść wydanego wyroku, bowiem jest wysoce prawdopodobne, że negatywnymi skutkami orzeczonego środka penalnego została obciążona osoba, której nie przypisano popełnienia występku z art. 178a § 1 i 4 k.k., jak też nie da się wykluczyć, że środek ten w ogóle nie powinien zostać orzeczony. Należy odnotować, że w kasacji wskazano również, że „z drugiej strony oskarżony z nieuprawnioną korzyścią nie poniósł wszystkich konsekwencji prawnych swego zachowania, gdzie prawidłowe zastosowanie analizowanej instytucji, przy jednoczesnym uwzględnieniu, że samochód marki F. o nr rej. [...] wskutek działań podjętych przez O. K. nie uległ takim uszkodzeniom, które na trwale wyeliminowały go z eksploatacji w ruchu drogowym, winno skutkować orzeczeniem wobec wymienionego przepadku równowartości pojazdu mechanicznego prowadzonego w czasie inkryminowanego zdarzenia, co przemawiało zarazem za określeniem na niekorzyść kierunku nadzwyczajnego

środka zaskarżenia”. To stwierdzenie nasuwa jednak zastrzeżenia, skoro w kasacji zwrócono też uwagę, że w toku postępowania nie ustalono jak dalece samochód został uszkodzony i akcentowano że „Sąd meriti winien był zweryfikować okoliczności odnoszące się do stanu technicznego tego pojazdu”. Wspomniano już, że taka weryfikacja mogłaby prowadzić do uznania, że zachodzi przypadek określony w art. 44b § 5 k.k. Słusznie natomiast wskazano w kasacji, że uregulowana w dyspozycji art. 420 § 1 k.p.k. możliwość wydania postanowienia uzupełniającego, przedmiotem którego może być także rozstrzygnięcie co do przepadku, została ograniczona do wyroków niezawierających takiego rozstrzygnięcia, zatem niedopuszczalne jest konwalidowanie w tym trybie orzeczeń wadliwych.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł, jak w wyroku. Przy ponownym rozpoznaniu sprawy, w zakresie wynikającym z tego wyroku, Sąd Rejonowy w Myszkowie poczyni ustalenia konieczne dla rozstrzygnięcia w przedmiocie środka karnego, o którym mowa w art. 44b k.k.

Zbigniew Puskarski

Dariusz Kala

Andrzej Stępka

[PŁ]
[r.g.]